

Ítéletek „fasiszta” könyvek miatt ^[1]

A rendelet felhívta arra is a figyelmet, hogy „minden fasiszta szellemű, szovjetellenes és antide-mokratikus sajtóterméket, tekintet nélkül arra, hogy magyar vagy más nyelven jelent meg, szolgál-tassák be”. A beszolgáltatott könyvekről kimutatást kellett készíteni, és a beszolgáltatott könyvek-ből két-két példányt meg kellett őrizni. A rendelet felkérte a „nagyközönséget” is, hogy ebben a „tisztogatási folyamatában az ideiglenes nemzeti kormányt támogassák, s ilyen módon biztosítsák a teljes eredményességet”.

Bevezetés

A történelemben nem példa nélküli dolog, hogy a hatalom megpróbál mindent megtenni azért, hogy korlátlanul felügyelje a kultúrát. Nincs ez másként a könyvkiadással és a könyvekkel sem. Az irodalom és a könyvek - bár néha nehéz ezt elképzelni - valós veszélyt jelenthetnek. Olyan információkat hordozhatnak és olyan tudás birtokosává képesek tenni az értő olvasót, amely egy olyan hatalom számára, amely az élet minden területét befolyása alatt akarja tartani, kellemetlen, sőt kifejezetten káros lehet. Egyes esetekben csak megpróbálták elrejtteni a károsnak ítélt könyveket az olvasók elől, azonban arra is akad példa, hogy ezen könyvek elpusztítására törek, sőt üldözték a könyvek szerzőit, kiadóit, nyomdászeit is.

Magyarország 20. századi történelmében nem az 1945. február 26-án kiadott 530/1945. M.E. rendelet az első, amely beleszól a könyvkiadás, a könyvterjesztés és egyáltalán, a könyvek világába.

1944. március 19-én Magyarországot megszállták a német csapatok és bő egy hónappal később, 1944. április 30-án megjelent a 10.800/1944. számú rendelet a „magyar szellemi életnek a zsidó szerzők írói műveitől való megóvása” tárgyában. A rendelet értelmében a mellékletben felsorolt magyar és külföldi zsidó szerzők műveit a könyvtárakból ki kellett vonni, ezekről jegyzéket kell készíteni, amit *Kolozsváry-Borcsa Mihálynak*, a sajtóügyek kormánybiztosának be kellett mutatni. Ezeket aztán 1944. június 15-ig össze kellett gyűjteni, majd ezt követően bezúratni.

Még egy év sem telt el a zsidó szerzők műveinek bezúratása óta, amikor 1945. február 26-án egy újabb, tárgyában hasonló rendeletet adott ki (ez a fent már említett 530/1945. M.E. sz. rendelet) a dálnoki *Miklós Béla* vezette Ideiglenes Nemzeti Kormány. A rendelet alapja a Moszkvában 1945. január 20-án megkötött fegyverszüneti egyezmény 16. pontja volt, amely kimondta, hogy az: „Időszakos vagy egyéb irodalmi termékek kiadása, behozatala és terjesztése Magyarországon, színelőadások rendezése, mozgóképek bemutatása, a rádióállomások, a posta, a táviró, a távbeszélő működése, a Szövetséges (Szovjet) Főparancsnoksággal való megegyezés alapján történik.”

Az 530/1945. rendelet azonban még ennél is tovább ment, nem elégedett meg az egyezményben meghatározott feladatokkal. Az 1945. február 9-én megtartott minisztertanácsi ülésen a kommunista pártot képviselő *Nagy Imre* földművelésügyi miniszter felvetette, hogy a fasiszta és antidemokratikus könyvek beszolgáltatását ki kellene terjeszteni a magánszemélyekre is. Dálnoki elfogadta azzal a kiegészítéssel, hogy ebben az esetben egy olyan jegyzék összeállítása is szükségessé válik, amely tartalmazza azon könyvek listáját, amelyeknek a beszolgáltatását kötelezővé teszik. *Vásáry István* pénzügyminiszter azonban kétségét fejezte ki, hiszen ebben az esetben elkerülhetetlenek lesznek a rosszindulatú feljelentések és az amúgy is megviselt lakosságot újabb kellemetlenségeknek teszik ki. Végül is azonban a minisztertanács elfogadta Nagy és Dálnoki indítványát, bár, mint a jegyzőkönyv is bizonyítja, ez egy kicsit több mint amit a SZEB megkövetelt a magyar kormánytól.

A rendelet alapján a könyvnyomdák, könyvkiadó-vállalatok, könyvkereskedők, könyvtárak valamint magánszemélyek birtokában lévő minden fasiszta, antidemokratikus és szovjetellenes sajtóterméket - nyelvtől függetlenül - meg kellett semmisíteni. A végrehajtásra 15 napos határidőt szabott meg a kormány, ennyi idő állt rendelkezésre ahhoz, hogy a törvényhatóság első tisztje által meghatározott gyűjtőhelyre szállítsák a könyveket.

A rendelet kiadása után azonban nem történt igazából semmi. A Budapesti Nemzeti Bizottság (BNB) 1945. április 11-ei ülésén *Supka Géza* azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a kormány változtassa meg a rendelet beszolgáltatott könyveket, a törvényhatóságok első tisztviselői gyűjtőhelye az Országos Széchényi Könyvtár legyen, hiszen az országos könyvtár amúgy is megőrzi egy-egy példányt a tiltott könyvekből. Javaslataival nem váltott ki túl nagy visszhangot, csupán Gerő Ernő, a kommunista közlekedési miniszter reagált rá azzal, hogy a kormány rendeletét „nem is hajtják végre”.

Ezek után jelent meg az 1945. április 23-án, az Ideiglenes Nemzeti Kormány által kiadott 1.330/1945. M. E. számú rendelet, amely az 530/1945. M. E. rendelet végrehajtásáról intézkedik. Itt említik meg, hogy megkezdődött „azon irodalmi termékek, filmek és kották teljes kimutatásának összeállítása, amelyek az 530/1945 M.E. számú rendelet 1. §-ának körében megsemmisítendők.”

Az első paragrafus rendelkezett arról is, hogy „valamennyi törvényhatóság, társadalmi intézmény, könyvkiadó vállalat, Magyar Távirati Iroda stb. és a sajtó támogassa a hatóságokat ebben a munkában”. Eszerint a beszolgáltatott könyveket a törvényhatóságok első tisztviselői gyűjtik és tárolják mindaddig, amíg ezek elszállítása meg nem történik. A rendelet felhívta arra is a figyelmet, hogy „minden fasiszta szellemű, szovjetellenes és antidemokratikus sajtóterméket, tekintet nélkül arra, hogy magyar vagy más nyelven jelent meg, szolgál-tassák be”. A beszolgáltatott könyvekről kimutatást kellett készíteni és a beszolgáltatott könyvekből két-két példányt megőrizni. A rendelet hatálya alá eső anyagok elszállításáról a rendelet nem szólt, arról a későbbiekben kívántak intézkedni. A rendelet felkérte a „nagyközönséget” is, hogy ebben a „tisztogatási folyamatban az ideiglenes nemzeti kormányt támogassák, s ilyen módon biztosítsák a teljes eredményességet”.

A BNB április 25-ei ülésén a szociáldemokrata pártvezér, Szakasits Árpád egy olyan kultuszminiszteri rendeletet sürgetett, amelynek eredményeképpen a fasiszta és a szovjetellenes könyvek eltűnnek „a közkönyvtárakból, de különösen az iskolai könyvtárakból”

1945. április 28-án a Miniszterelnökség Sajtóosztályának felügyelete alatt *Faust Imre* vezetésével megalakult a húsz tagú Fasiszta Sajtótermékek Jegyzékét összeállító Bizottság, amely aztán összeállította a négy kötetes, *A fasiszta, szovjetellenes és antidemokratikus sajtótermékek jegyzékét*.

1945. május 9-én *Csorba János*, Budapest polgármestere által kiadott 350.884 sz./1945. IV. határozat elrendelte, hogy a könyveket 1945. május 30-ig szolgáltatassák be a Fővárosi Könyvtár központjába vagy legközelebbi fiókkönyvtáraiba.

Ezután meg is indulnak a begyűjtések, hiszen a magyar kormány bizonyítani akarta, hogy betartják a fegyverszüneti egyezményeket. A Szövetséges Ellenőrző Bizottságot irányító szovjet parancsnokság nem volt megelégedve a munkával, az őszi választások miatt azonban nem is igazán szorgalmazták a begyűjtés gyorsítását.

1946 márciusában a magyar rendőrség a szovjet tiszték „segítségével” újraindította a begyűjtést, amely már sokkal nagyobb sikerrel járt, mint az 1945-ös akció.

Nagyjából eddig tart az az időszak, amely témánkhoz kapcsolódik, és bemutatja, hogyan is indult el a könyvek begyűjtése, eldobása, és ehhez milyen törvényi háttérrel biztosított az Ideiglenes Nemzeti Kormány. Innentől kezdve a begyűjtések története szétválik egymástól, amelynek ismertetése nem feladatom, csupán annyit jegyeznek meg, hogy bár a könyvtárakban végzett könyvtisztogatásokról ma már többet tudunk, mint 1990 előtt, a magánszemélyektől eldobott könyvek összetétele, sorsa azonban még mindig kevésbé ismert.

A továbbiakban tizenhárom ember életéből mutatunk be egy rövid időszakot, amely valószínűleg megváltoztatta az életüket. A tizenháromból tizenkettőtől elmondható, hogy nem játszottak semmilyen szerepet Magyarország történelmében, nem voltak sem politikusok, sem befolyásos emberek. Egyikük, *Shvoy István* volt csak korábban magas rangú katonatiszt - vezérezredes, ami bizonyosan szerepet játszott abban, hogy a hatóságok élénken érdeklődtek iránta. A többiek: egy eltartott, egy nyugdíjas, egy kereskedő, két író (az egyik egy 90%-os rokkant szakaszvezető, a másik ügynök), egy szabó, egy fodrász, egy háztartásbeli, egy dohánygyári munkás, egy segédmunkás és egy főkönyvelő. Tízen vagyontalanok, ketten vagyonosak és csak egynek volt önálló keresete. Kilencen budapesti (ketten I., négyen II., ketten IV., és egy fő V. kerületi) lakosok, míg a többiek: egy csepeli, egy pest(szent)erzsébeti, egy soroksári illetőségű, és egy székesfehérvári.

Utóbbi - Shvoy István - azonban vélhetően budapestiként került a bíróság elé, mert a jegyzőkönyvben megadott székesfehérvári cím mellett, pesti lakosként is jegyezték az iratban.

A jegyzőkönyvekből nem derül ki, hogyan is buktak le a vádlottak, miként kerültek a rendőrség látóterébe. Egyedül Pap Gábor esetében tudjuk, hogy Adolf Hitler *Mein Kampf*-ját bevitte a gimnáziumba, azonban a többi esetben homály fedí, honnan jött rá a hatóság, hogy az illetőnél tiltott könyvek találhatók.

Az Országos Könyvtári Központ (OKK) iratai között az alábbi tizenhárom ember elleni per jegyzőkönyve található meg, amelyek 1948-1949-ban, a kommunista hatalomátvétel után születtek, tehát jelentősen más politikai körülmények között, mint az 1945. évi rendelet kihirdetése idején.

Kivonatok a rendőrbíróági eljárás jegyzőkönyveiből

[Képgaléria megtekintése](#) [2]

1. Özv. Németh Mihályné (1948. november 13.)

Németh Mihályné ügyében a tárgyalást a pestszenterzsébeti kapitányságon folytatták le 1948. november 13-án, dr. Pülei Szánthó rendőr alezredes vezetésével. A vádlottat az 530/1945. M.E. rendelet 3.§-ába ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, ugyanis lakásán 12 darab fasiszta sajtóterméket tartott. Némethné a vádakat elismerte, és a bíróság az 530/1945. M.E. rendelet 6.§-a alapján a vádlottat 50 Forint bírságra, nemfizetés esetén pedig Ktk. 22., 23. §-ai alapján 5 napi elzárásra ítélte. Az ítélethirdetésnél a bíró figyelembe vette a vádlott idős korát, beteges voltát és életkörülményeit, ezért a büntetést az 1908. évi XXXVI. t.c. 6. §. alapján egy év próbaidőre felfüggesztette.

A könyveket a rendőrség elkobozta, átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

2. Révai M. Jánosné (1949. január 17.)

Révai M. Jánosné elleni 1949. január 17-ei bírósági tárgyaláson dr. Csatoszegi Viktor rendőr ezredes volt a büntetőbíró. Az 530/1945. M.E. rendelet 1.§-ába ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, a lakásán tartott fasiszta sajtótermékek miatt, amelyeket nem szolgáltatott be. Révainé védekezését, miszerint a férje után hátramaradt mintegy tízezer kötetből álló könyvtárából a fasiszta könyveket kiválogatni nem tudta, a bíróság elutasította. Végül is Révainé a vádakat elismerte, és a bíróság az 530/1945. M.E. rendelet 6.§-a alapján, a II. Bn. 4.§-ának alkalmazásával a vádlottat 200 forint bírságra, nemfizetés esetén pedig 10 napi elzárásra ítélte a vádlott korát és vagyoni helyzetét is figyelembe véve. Az ítélet indoklásában kiemelik, hogy a vádlottat pénzbüntetéssel ugyanúgy megbüntethetőknek találta, mint elzárással. A vádlottól lefoglalt nyolc darab fasiszta sajtóterméket a rendőrség elkobozta, és 1949. március 1-jén dr. Vág Ernő rendőrszázados átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

3. Shvoy István (1949. január 31.)

Shvoy István ügyében a tárgyalást a IV/V. kerületi kapitányságon folytatták le, dr. Csatoszegi Viktor rendőr ezredes vezetésével, 1949. január 31-én. A vádlottat az 530/1945. M.E. rendeletbe ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, mert lakásán fasiszta és szovjetellenes sajtótermékeket tartott, és a vonatkozó rendelet alapján ezeket nem szolgáltatotta be.

Shvoy a vádakat elismerte, és a bíróság az 530/1945. M.E. rendelet 6.§-a alapján a vádlottat 200 forint bírságra, nemfizetés esetén pedig Ktk. 22., 23. §-ai alapján 10 napi elzárásra ítélte.

Shvoy azzal védekezett, hogy mintegy kétezer kötetes könyvtárából az általa készített könyvjegyzéken szereplő sajtótermékeket megsemmisítette. Ezt a védekezést a bíróság nem fogadta el, „mert a kihágást nem csak szándékosan, hanem gondatlanságból is el lehet követni. Az 1945-ben hozott rendelet jelenleg is érvényben van, hatályon kívül helyezve nincsen”.

Az ítélethirdetés során a bíró figyelembe vette még a vádlott vagyoni és kereseti viszonyait.

Shvoy birtokában lévő 16 művet a rendőrség elkobozta, és 1949. június 7-én dr. László Tibor rendőrszázados, a IV/V. kerületi kapitányság vezetője átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

4. Lipcsei Vilmosné (1949. február 22.)

Lipcsei Vilmosné 1949. február 22-én megtartott perében a büntetőbíró dr. Csatoszegi Viktor rendőr ezredes volt. A vádlottat az 530/1945. M.E. rendelet 1.§-ába ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, mivel otthonában fasiszta sajtóterméket tartott, és azokat nem szolgáltatotta be. Lipcseiné védekezését, miszerint az inkriminált sajtótermékek a férje tulajdonában voltak, a bíróság nem fogadta el, arra hivatkozva, hogy a vádlottnak lehetősége nyílt volna ezen könyveket a könyvtárból kiválogatni és beszolgáltatni. Végül Lipcseiné a vádakat elismerte, és a bíróság az 530/1945. M.E. rendelet 6.§-a alapján, a II. Bn. 4.§-ának alkalmazásával a vádlottat 800 forint bírságra, nemfizetés esetén pedig 20 napi elzárásra ítélte, figyelembe véve a vádlott anyagi helyzetét.

A vádlottól lefoglalt hét darab fasiszta sajtóterméket a rendőrség elkobozta, és 1949. március 1-jén dr. Vág Ernő rendőrszázados átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

5. Nádasdy István, Fehér Ottó, Rosinszky Albert, Polonyi Mátyás (1949. május 19.)

Nádasdy István 1949. május 19-én megtartott tárgyalásán a büntetőbíró Kertai rendőr főhadnagy volt. A vádlottat az 1914. évi XIV. t.c. 11 §-ába ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, hogy az általa írt és saját kiadásában megjelentetett Szép virágok című könyvet az St. 11. §-ában előírt hatósági engedély nélkül terjesztette. Nádasdy a vádakat elismerte, és a bíróság az 1914. évi XIV. t.c. 29 §. 2. bekezdése alapján a vádlottat 30 forint bírságra, nemfizetés esetén pedig 3 napi elzárásra ítélte, ugyanakkor figyelembe vette, hogy Nádasdy a művének kefelenyomatát a Tájékoztatásügyi Minisztériumban előzetesen bemutatta, csak a hatósági engedélyt mulasztotta el kiváltani. A bíróság a büntetés kiszabásánál a bíróság tekintettel volt a vádlott szűkös anyagi helyzetére.

A művet a bíróság a 1914. évi XIV. t.c. 11 §-a alapján elkobozta, és 1949. június 7-én dr. László Tibor rendőrszázados, a IV/V. kerületi kapitányság vezetője átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

Még ugyanezen a napon tartották Fehér Ottó perét is, amelyben a büntetőbíró Kertai rendőr főhadnagy volt. A vádlottat az 1914. évi XIV. t.c. 11 §-ába ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, hogy az általa írt és saját kiadásában megjelentetett Ébredés című könyvet az St. 11. §-ában előírt hatósági engedély nélkül terjesztette. Fehér a vádakat elismerte, és a bíróság az 1914. évi XIV. t.c. 29 §. 2. bekezdése alapján a vádlottat 30 forint bírságra, nemfizetés esetén pedig 3 napi elzárásra ítélte, figyelembe véve a vádlott szűkös anyagi helyzetét.

Fehér birtokában lévő művet a rendőrség elkobozta, és 1949. június 7-én dr. László Tibor rendőrszázados, a IV/V. kerületi kapitányság vezetője átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

Az aznapi harmadik vádlott Rosinszky Albert volt. Az ő tárgyalását szintén Kertai rendőr főhadnagy vezette. A vádlottat az 530/1945. M.E. rendelet 1.§-ába ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, ugyanis lakásán két darab Horthy Miklóst és fiát ábrázoló keret nélküli képet tartott. Rosinszky a vádakat elismerte, és a bíróság az 530/1945. M.E. rendelet 6.§-a alapján, a II. Bn. 4.§-ának alkalmazásával a vádlottat 60 forint bírságra, nemfizetés esetén pedig a II. Bn. 10-11. §-a alapján 6 napi elzárásra ítélte.

Az ítélethirdetésnél a bíró figyelembe vette, hogy Rosinszky a két képet 1944-ben megőrzésre vette át, és el is feledkezett róla, hiszen költözésnél a képeket a lakásban hagyta. Figyelembe vette még a vádlott vagyoni és kereseti viszonyait, valamint a terhelt egyéniségét.

A két képet a bíróság a 530/1945. M.E. rendelet 1.§-a alapján elkobozta, és 1949. június 7-én dr. László Tibor rendőrszázados, a IV/V. kerületi kapitányság vezetője átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

1949. május 19-én, a negyedik esetben szintén Kertai rendőr főhadnagy, a IV/V. kerületi kapitányság rendőri büntetőbírója hozott ítéletet Polonyi Mátyás ügyében. Polonyit bűnösnek a bíróság bűnösnek mondta ki az 530/1945. M.E. rendelet 1.§-a ütköző kihágás miatt, minthogy a lakásán fasiszta sajtótermékeket tartott. Polonyi a vádakat beismerte és belenyugodott a bírsággal kiszabott 60 forintos büntetésbe, amelyet nemfizetés esetén hat napi elzárásra lehet átváltani. A befizetett összeg teljes egészében az Államkincstárát illeti meg. A büntetés kiszabásánál a büntetőbíró a vádlott vagyoni és kereseti viszonyaira is figyelemmel volt, így állapította meg a büntetési tételt.

Polonyi birtokában lévő a Függetlenség árnyékában című művet a rendőrség elkobozta, és 1949. június 7-én dr. László Tibor rendőrszázados, a IV/V. kerületi kapitányság vezetője átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

6. Dr. Szelőczey Jánosné, özv. Nérey Dezsőné (1949. május 24.)

1949. május 24-én tartották dr. Szelőczey Jánosné ügyében a tárgyalást. A tárgyalás büntetőbírója szintén Kertai főhadnagy volt. Őt is az 530/1945. M.E. rendelet 1.§-a ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, a lakásán tartott fasiszta sajtótermékek miatt. Bár Kertai az ő esetében is figyelembe vette a vagyoni helyzetet, valamint azt, hogy özvegyként saját háztartásában két kiskorú gyermeket tart el, de a lefoglalt könyvek mennyisége miatt - tíz darab fasiszta könyv - 150 forint pénzbüntetésre, nemfizetés esetén pedig tíz napi elzárásra ítélte. A könyveket a rendőrség elkobozta, és 1949. június 7-én dr. László Tibor rendőrszázados, a IV/V. kerületi kapitányság vezetője átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

Nérey Dezsőné perében a büntetőbíró szintén Kertai rendőr főhadnagy volt. A vádlottat az 530/1945. M.E. rendelet 1.§-ába ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, mivel otthonában fasiszta sajtóterméket tartott és azokat nem szolgáltatta be. A bíróság bűnösnek mondta ki fasiszta sajtótermékek birtoklásában és azok be nem szolgáltatásában. Az ítélet indoklásában a bíró külön kiemelte, hogy a kiadványok csak a házkutatás során kerültek elő. Néreyné a vádakat elismerte, és a bíróság az 530/1945. M.E. rendelet 6.§-a alapján, a II. Bn. 4.§-ának alkalmazásával a vádlottat 200 forint bírságra, nemfizetés esetén pedig 10 napi elzárásra ítélte, figyelembe véve a vádlott anyagi helyzetét, de külön megjegyzésként szerepel, hogy enyhítő körülményt nem látott a bíró ez esetben. A könyveket a rendőrség elkobozta, és 1949. június 7-én dr. László Tibor rendőrszázados, a IV/V. kerületi kapitányság vezetője átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

7. Sztanó István (1949. augusztus 3.)

Sztanó István ügyében a tárgyalást a IV/V. kerületi kapitányságon folytatták le, Keszthelyi Károly rendőr főhadnagy vezetésével, 1949. augusztus 3-án. A vádlottat az 530/1945. M.E. rendelet 6.§-ába ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, ugyanis lakásán fasiszta sajtótermékeket tartott, amiket nem semmisített meg, ill. nem szolgáltatott be. Sztanóné a vádakát elismerte, és a bíróság az 530/1945. M.E. rendelet 6.§-a alapján, a II. Bn. 4.§-ának alkalmazásával a vádlottat 30 forint bírságra, nemfizetés esetén pedig a II. Bn. 10-11. §-a alapján 3 napi elzárásra ítélte.

Az ítélethirdetés során a bíró figyelembe vette még a vádlott vagyoni és kereseti viszonyait, valamint a terhelt egyéniségét.

Pap birtokában lévő művet a rendőrség elkobozta, és 1949. november 11-én dr. Bing Imre rendőr alezredes átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

8. Pap Gábor (1949. október 28.)

Pap Gábor ügyében a tárgyalást 1949. október 28-án folytatták le, dr. Bing Imre alezredes vezetésével. A vádlottat az 530/1945. M.E. rendeletbe ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, ugyanis a fiatalember 1949. március 28-án a gimnáziumba bevitte Adolf Hitler Mein Kampf-ját, amit mint tiltott sajtóterméket elmulasztott bejelenteni és beszovalgatni. Pap a vádakát elismerte, és a bíróság az 530/1945. M.E. rendelet alapján, a II. Bn. 4.§-ának alkalmazásával a vádlottat 100 forint bírságra, nemfizetés esetén pedig a II. Bn. 10-11. §-a alapján 10 napi elzárásra ítélte. A bíró figyelembe vette Pap fiatal korát, egyéniségét, vagyoni és kereseti viszonyait.

Pap birtokában lévő művet a rendőrség a BTK 61. §-a értelmében elkobozta, és 1949. november 11-én dr. Bing Imre rendőr alezredes átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak.

9. Szabó Imre (1949. október 29.)

Szabó Imre ügyében a tárgyalást a IV/V. kerületi kapitányságon folytatták le, dr. Bing Imre alezredes vezetésével, 1949. október 29-én. A vádlottat az 530/1945. M.E. rendeletbe ütköző kihágás miatt ítélte el a bíróság, mivel lakásán, ill. volt irodahelyiségében egyrészt fasiszta sajtótermékeket tartott, másrészt pedig 121 darab vadászöltényt. Szabó a vádakát elismerte, és a bíróság az 530/1945. M.E. rendelet 6.§-a alapján, a II. Bn. 4.§-ának alkalmazásával a vádlottat 400 forint bírságra, nemfizetés esetén pedig a II. Bn. 10-11. §-a alapján 10 napi elzárásra ítélte.

Az ítélethirdetés során a bíró figyelembe vette még a vádlott vagyoni és kereseti viszonyait, valamint a terhelt egyéniségét.

Szabó birtokában lévő művet a rendőrség a BTK 61. §-a értelmében elkobozta, és 1949. november 11-én dr. Bing Imre rendőr alezredes átküldte az Országos Széchenyi Könyvtárnak. A vadászöltényeket pedig megküldte a nagy-budapesti I. kerületi Rendőr-főkapitányság Igazgatásrendészeti ügyosztályára.

A jegyzőkönyvek jelzete: Magyar Országos Levéltár XIX-I-20. 15. d. 18. t. A jegyzőkönyvek fotómásolatát lásd külön!

Függelék

1.

AZ IDEIGLENES NEMZETI KORMÁNY 530/1945. M. E. SZÁMÚ RENDELETE a fasiszta szellemű és szovjetellenes sajtótermékek megsemmisítéséről.

Az Ideiglenes Nemzeti Kormány az Ideiglenes Nemzetgyűlés által Debrecenben, 1944. évi december hó 22. napján nyert felhatalmazás alapján a Moszkvában, 1945. évi január 20. napján megkötött fegyverszüneti egyezmény 16. pontjának végrehajtásaként a következőket rendeli:

1.§. Meg kell semmisíteni a könyvnyomdák, könyvkiadó vállalatok, könyvkereskedők, köz- és kölcsönkönyvtárak, iskolai könyvtárak, valamint magánszemélyek birtokában levő minden fasiszta szellemű, szovjetellenes és antidemokratikus sajtóterméket (könyv, folyóirat, napilap, hirdetés, röplap, képes ábrázolat stb.), tekintet nélkül arra, hogy az a magyar vagy más nyelven jelent meg. Különösen és kivétel nélkül megsemmisítendő a fasiszta (nemzeti szocialista) politikusok fasiszta szellemű életrajzai, nyilvánosan elmondott beszédei, fasiszta állampolitikát méltató tudományos színezetű művek, a német hadviselés feldicsérő sajtótermékek, a fasiszta politikusoknak ily szellemű művei, a fasiszta pártoknak és kiadóhivataloknak összes politikai jellegű kiadványai, vagy ilyen vonatkozású szépirodalmi termékei stb.

2. §. Az 1. §-ban megjelölt sajtótermékek kiadása, utánnyomása, forgalomba hozatala, terjesztése, külföldről behozatala tilos.

3. §. A fenti rendelkezésekhez képest a könyvnyomdák, könyvkiadók, könyvkereskedők és kölcsönkönyvtárak, egyesületi, testületi és iskolai könyvtárak, valamint a magánszemélyek kötelesek e rendelet hatálybalépésétől számított 15 nap alatt az 1. §-ban felsorolt sajtóterméket a törvényhatóság első tisztviselője által kijelölt gyűjtőhelyre szállítani.

4. §. A törvényhatóság első tisztviselője gondoskodik a beszállítandó sajtótermékek gyűjtőhelyének kijelöléséről, a beszállított sajtótermékek őrzéséről mindaddig, amíg az összegyűjtött sajtótermékek papíryanagának hasznosítása zúzómalmokba való szállítás útján meg nem történik.

5. §. Az 1931. évi III. t.-c. 1. §-ában írt büntetést követi el az, aki a jelen rendelet 1. §-ában megjelölt sajtóterméket kiadja, kinyomtatja, utánnyomja, forgalomba hozza, az ország területére behozza, vagy aki a birtokában lévő sajtóterméket másnak átadja. A bünvádi eljárásra a 81/1945. M. E. sz. rendelet 20 §-a értelmében a népbíróság bír hatáskörrel.

6. §. Amennyiben a cselekmény súlyosabban nem büntetendő, kihágást követ el és háború idején hat hónapig terjedő elzárással, valamint 8000 P-ig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő az, aki a 3. §-ban írt beszovalgatási kötelességének szándékosan, vagy súlyos gondatlanságból nem tesz eleget.

7. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Debrecen, 1945. évi február hó 26. napján.

Miklós v[eze]re]z[re]d[e]s. s. k. miniszterelnök

Magyar Közlöny, 1945. március 17. 9. sz. 3-4.

Címkék:

[fasiszmus](#) ^[3]

[könyvek betiltása](#) ^[4]

[tiltott könyvek](#) ^[5]

[zsídó szerzők művei](#) ^[6]

[fasiszta sajtótermékek](#) ^[7]

Kiadás: 10. évfolyam (2010) 4. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/iteletek_fasiszta_konyvek_miatt.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/iteletek_fasiszta_konyvek_miatt.html

[2] https://www.archivnet.hu/.../galeria_pop.php%3Fga_id%3D10

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/fasizmus>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/konyvek-betiltasa>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/tiltott-konyvek>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/zsido-szerzok-muvei>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/fasiszta-sajtoermekek>